

המקור בים

ג'ליון שבועי לזיכוי הישיבות בני התורה
המקור בים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א
ג'ליון ה' פרשת זווי ערה התשע"ט

יסוד הזסידות |||

יסודות זסידות ברסלב מתבארים על סדר עיר ידירות' לרבי יצחק ברייטר הי"ד || המשיך פרק ב: אור רבינו - אור הגאולה:

ברוך השם אלוהינו אשר לא השבית לנו גאולה, והבדיקנו מן תועי בדרכי א-ל, וקרבונו לכלליות שבעת רועי ישראל:

שבוע שעבר נתבאר שיעקר אורו של רביז"ל הוא להאיר עצות מאור הגאולה שהוא בחי' הארת שער החמישים, כי רק ע"י זה יש את הכח לעמוד כנגד הנסיונות שהם משער החמישים של הסט"א, ונמשיך לבאר בזה עניין מופלא שרואים בפר' בלעם שמתבאר בזה את היסוד הנ"ל.

אומרת לו בשוה וילדה אומרת לו בפחות שתיים ושלש פעמים, ואחר כך אומרת לו הרי את כבן בית שב ברור לעצמך, ועי"ז הכשילתו לבסוף, יעו"ש בגמ', ודעת לבנון להבין שכך ממש הוא עצת בלעם בזמנו.

ועפ"י הנ"ל יתבאר ששלושת עניינים אלו, מה שדייקא בפרשת בלעם נזכר הנבואה על משיח, וכן שדייקא שם נזכר עוצם מעלת ישראל ואהבת הש"ת אליהם, ולעומת זאת עצת בלעם הרשע להכשיל את ישראל בעבירה, כל אלו יש להם שייכות וקשר הדוק, כי זה עצמו עיקר הארת הגאולה מה שיראו אז בחוש את עוצם אהבת הש"ת לישראל [ויתגלה האהבה שבדעת שהוא למעלה מהמוחין והמידות, יעו"י ליקוטי מוהר"ן סימן לג שזה עיקר בחי' סודות התורה שיתגלו לעתיד], ולכן מה שמתגלה בדבריו גילויים אלו ומה שמתגלה בדבריו עניין הגאולה וביאת משיח הוא עניין אחד ממש, וזה לעומת זה הוא עצת בלעם להחטיא את ישראל, כי עיקר הגאולה תלויה בתקון הברית, ועיקר עומק העצה הרעה בזה הוא שעי"ז יחליש דעתו וירגישו רחוקים מהש"ת, כידוע שזה עיקר רצון היצר הרע להרחיק את האדם מהש"ת ולהפילו בדעתו, וזה בא ג"כ בעיקר ע"י פגם הברית, וע"כ כל ג' עניינים אלו שייכים מאוד זה לזה.

ומה שנתגלו דברים אלו דייקא ע"י בלעם, יתבאר עפ"י מה שמובא שבלעם היה בזה לעומת זה של משה רבינו, מהמקום הגבוה ביותר שלו, כי הוא היה בסט"א בתכלית הטומאה, וכל מה שעשה הש"ת הוא בדרך של זה לעומת זה, וכידוע מה שמובא בזה"ק עד כי יבוא שילה זה משה [גימטריא שילה] כי משה הוא משיח בעצמו, וע"כ בלעם שהיה בתכלית הטומאה, היה בבחי' הזה לעומת זה של משה משיח, וע"כ הוא הלוחם במשיח, אבל מאידך, כשהש"ת הוציא בלעו מפיו ונתהפכו כל דבריו אל הקדושה, הרי הוא מהמקום הגבוה ביותר של הקדושה ששם הוא יניקתו, והדברים עמוקים.

וביתר עומק יובן שעל כן נתגלו גילויים אלו דייקא ע"י בלעם, כי באמת הכח לנצח את קליפת בלעם, הוא דייקא ע"י הגילויים שגילה הוא בעצמו, בבחי' מיניה וביה אבא ליזיל ביה נגרא' [סנהדרין לט ע"ב] שיעיקר כח הכנעת הרע הוא דייקא ע"י הרע בעצמו כשמוציאים ממנו ניציוצות הקדושה, וביתר עומק כי באמת הנסיונות העצומים והנוראים שיש ע"י קליפת בלעם, אי אפשר לעמוד כנגדם בדרך הרגילה שהיה קודם הנסיונות האלו, כי הם נסיונות שנמשכים מבחי' שער החמישים דסטרא אחרא, וע"כ הכח לעמוד כנגדם הוא רק ע"י הארה משער החמישים דקדושה שהוא הגילויים הנ"ל של שער החמישים, שהוא בחי' סודות התורה שיתגלו לעתיד, שבזה מתגלה עוצם אהבת הש"ת לעמו ישראל בכל רגע ורגע, ששורש הדברים מתגלה בפרשת בלעם עצמו, וזה מה שנותן את הכח לעמוד בנסיונות האלו עצמם וד"ק.

הגילוי של נבואת פרשת בלעם הוא הכח לעמוד כנגדו

ובאמת יש להתבונן בדבר מופלא מאוד, דהנה עניין הנבואה על ביאת משיח מרומת הרבה פעמים בתורה, אבל המקום שהוא מפורש ממש הוא בנבואת בלעם [דרך כוכב מיעקב וכל המשך העניין, יעו"י ברמב"ן במדבר פרק כד, יד ובהמשך הפסוקים שם], וכמו כן מצינו עוד שהגילויים הנוראיים ביותר בעוצם מעלת ישראל ואהבת הש"ת לעמו ישראל בכל עת ובכל מצב, מובאת דייקא בנבואת בלעם, וכמו שיראה המתבונן בכל פרשת בלעם שכולו שבח נפלא מאוד במעלת ישראל שיש להם את כח האבות הקדושים וכו' ולעתידי לבוא יהיה מחיצתם לפני מלאכי השרת, וכן עוצם אהבת הש"ת את ישראל אף בעת שהם חוטאים לפניו וכמובא ברש"י על הפסוק לא הביט און ביעקב [פרק כג פסוק כא] וז"ל שם 'לא הביט הקדוש ברוך הוא און שביעקב, כשהן עוברין על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באוניות שלהם ובעמלן שהן עוברין על דתו וכו'. ה' אלהיו עמו - אפילו מכעיסין וממרים לפניו אינו זז מתוכן. ותרועת מלך בו - לשון חבה ורעות כמו רעה דוד (שמואל ב' טו לז) אוהב דוד, ויתנה למרעהו (שופטים טו, ו) וכן תרגם אונקלוס ושכינת מלכהון בנייהון, וכן המתבונן בשאר כל הפרשה יוכל לראות עניין זה שהגילויים שנתגלה בתורה מעלת ישראל ועוצם אהבת הש"ת אליהם שבפרשה זו הם עצומים ונוראים מאוד יותר משאר מקומות התורה.

והנה לעומת זאת מצינו שכל הנסיונות של הדורות האחרונים שקודם ביאת משיח הם בחינת קליפת בלעם, וכמו שכתוב שאמר בלעם [במדבר פרק כד פסוק יד] 'לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים', והכוונה בזה למה שיעץ לו להכשילם בזימה וכמו שאמרו חז"ל וכמובא ברש"י שם, ואמנם הלשון הוא אשר יעשה העם הזה לעמך [והיינו בהיפך אלא שנקט לשון נקייה], "באחרית הימים", וצריך ביאור הרי העצה שנתן להכשילם היתה אז ולא באחרית הימים [ועפ"י פשט הם שני עניינים, כי היה נבואה על מה שעם ישראל יעשו לעמו באחרית הימים ממש, ולבד מזה נתן לו עצה להכשילם עכשיו, וכן מובאר ברש"י, אמנם יש בזה כמובן קושין], וכמובא בספרים לפרש שבאמת גם העצה הזאת שיעץ להכשילם, עיקרה היתה לאחרית הימים, כי בעצתו היה מונח השורש של קליפתו, קליפת בלעם, שזה שורש עצת הסטרא אחרא איך להכשיל את ישראל באחרית הימים, היינו בעקבתא דמשיחא.

ובאמת עיקר עצת בלעם הוא להכשיל את ישראל ולהכניסם למקום הנסיון בלי שישימו ליבם שהם נכנסים לנסיון, ועי"ז יכשלו בסוף, וכמובא בגמ' במסכת סנהדרין [דף קו ע"א] שאמר בלעם 'בוא ואשיאך עצה, עשה להן קלעים והושיב בהן זונות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים, וימכרו להן כלי פשתן, עשה להן קלעים מהר שלג עד בית הישימות והושיב בהן זונות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים, ובשעה שישראל אוכלין ושותין ושמיחין ויוצאין לטייל בשוק אומרת לו הזקינה אי אתה מבקש כלי פשתן, זקינה

מתודרשים ||| חודשות המקורבים

שיר חדש

יצא לאור שיר חדש על המילים: 'הריני מקשר' הנהוג לומר בחסידות ברסלב לפני כל תפילה. ניתן להאזין לשיר המרגש - המושר ע"י נחמן זלטה נ"ו - בקו חניכי הישיבות - ברסלב בשלוחה: 82.

השיעורים הקבועים!!					
י	חודש חשוון	הדף היומי מנחות	משה ברורה עמוד היומי 'דרש'	ליקוטי מוהר"ן ח"ה הלכות תיקוני הזוהר	ליקוטי מוהר"ן ח"ה הלכות תיקוני הזוהר
ז	כה	פה	חזרה	צו:	קפג
א	כו	פו	שלא, ז-ט	צח.	קפד
ב	כז	פז	שלא, י	צח:	קפה
ג	כח	פח	שלב	צט.	קפו
ד	כט	פט	שלב, ב	צט:	קפז
ה	ל	צ	שלב, ג-ג	ק.	קפח
ו	א	צא	חזרה	ק:	קפט

התורה הנלמדת בחברות 'תמימי דרך' העולמיות: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה א.

חיי שרה – החיים והמות

קרויים חיים מחמת שהם עדיין דבוקים למקור החיים, ולכן נכתב 'קריית ארבע היא חברון' – לרמז שאף שנשמתה נפרדה מה'ארבע' יסודות של הגוף, אך עדיין היא חברון, שעדיין היא מחוברת למקור החיים, ובזה ממשך רוח חיים אפילו אל הגוף [ובזה מתבאר מעלת קברי הצדיקים, שאף לתוף הגוף הקדוש שבקבר נמשך הארה של חיים מהנשמה].

לעובדא ולמעשה – ליקוטי מוהר"ן וליקוטי הלכות

כמו כן מבואר בליקוטי הלכות בכמה מקומות, שבפרשה זו מרומז מהות חיי הצדיקים, וכן מבאר על פי זה עניין מערת המכפלה.

וביאר העניין הוא כך:

מבואר בליקוטי מוהר"ן (סימן טו) שלכל אדם יש שני חלקים: 'רוח דלעילא' ו'רוח דלתתא'; החלק הראשון הוא החלק העיקרי של הנשמה שהוא נשאר למעלה, והחלק השני הוא חלק קטן ממנו שהוא יורד למטה ומתלבש בגוף.

ושלימות החיים הוא כאשר זוכים לקשר ולדבק את ה'רוח דלתתא' עם ה'רוח דלעילא', שבזה האדם זוכה להיות דבוק במקור החיים ושורש נשמתו, ולקבל חיות חדש בכל רגע. והצדיקים שזוכים לחיות כך – זוכים לחיים 'ארוכים' ו'כפולים', מחמת החיות החדש שמקבלים בכל רגע מחדש.

מהות החיים הוא 'התחדשות'. ככל שמתרחק האדם מלחשוב על האתמול והמחר ולחיות את ההווה – כך הוא מחובר יותר למציאות 'החיים'. כי החילוק בין אדם חי לאדם שאינו חי הוא רק בעניין זה. שהרי תינוק שלא נולד – יש לו 'עתיד', ובר מינן מת שנפטר – יש לו 'עבר', ואדם חי הוא זה שיש לו 'הווה', וממילא רק זהו החיים האמיתיים; כי הרגע הקודם 'מת' והרגע הבא עדיין לא 'נולד'.

אלא שמחמת שהאדם מנתק בין ה'רוח דלתתא' ל'רוח דלעילא', ותחת להיות מחובר אל מקור נשמתו, הוא מחובר אל הגוף – על כן נדמה לו שהחיים הם 'המשך אחד ארוך', שבנוי על האתמול והשלשום, ואל המחר והעתיד. וכך הוא מתנתק מהחיים האמיתיים יותר ויותר, ומזקין מיום ליום ונעשה כבד ושובר מיואש. אך הצדיקים שזוכים להיות מקושרים אל ה'רוח דלעילא' – מקבלים חיות חדש בכל רגע, וממילא אין בהם זקנה ושברון לב וייאוש, שהרי 'אני היום לילידיך' [שנאמר על משיח].

וזה מרומז בלשון הפסוק "מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" וכדרשת חז"ל 'בת מאה כבת עשרים ובת עשרים כבת שבע'. כי בדרך כלל 'בת עשרים' הוא אדם שיש לו רצונות ו'תכניות' מה הוא רוצה לזכות ולהיכן רוצה להגיע, ולעומת זה 'בת מאה' הוא אדם שכבר אין לו תכניות ורצונות. אך אצל הצדיקים 'בת מאה כבת עשרים' – כי אותו חיות חדש שיש להם בגיל עשרים, יש להם בגיל מאה. וכן 'בת עשרים כבת שבע ליופי'. היינו שתינוק עד גיל שבע מתפעל מכל דבר שרואה, כי הכל אצלו חדש ויפה, אך אחר כך כבר 'מכיר' הכל ואין מה לחדש לו. אך אצל הצדיקים 'בת עשרים כבת שבע ליופי', שגם בגיל עשרים רואים את יופי העולם כאילו היום נברא.

ובזוה"ק מבאר שבתבות אלו מתגלה 'מאן דאיהו זעיר איהו רב, ומאן דאיהו רב איהו זעיר' [מי שמקטין עצמו, נעשה גדול. ומי שמקטין עצמו, נעשה קטן]. והיינו שמי שמגדיל עצמו ועושה עסק רק מה'רוח דלתתא', נעשה קטן והחיים שלו קטנים ומצומקים. ולהיפך, מי שמקטין עצמו ורוצה לקבל הארה מה'רוח דלעילא', נעשה גדול והחיים שלו נעשים ארוכים וכפולים.

ובזה יש לבאר סדר הפרשה. כי עיקר החיבור בין ה'רוח דלעילא' ל'רוח דלתתא' נעשה בעת ההסתלקות (כמבואר בליקוטי מוהר"ן שם), שאז מגיע מלמעלה ה'רוח דלעילא', וה'רוח דלתתא' מתחבר עמו ומסתלק [ולכן מי שזוכה להיות בעת ההסתלקות - יכול לקבל הארה גדולה בבחינת 'פי שניים'].

והנה הפעם הראשונה שהיה כך – היה בעת העקדה, שנצטוו 'להעלותו' לעולה ולא לשוחטו, והתכלית היה לחבר ה'רוח דלתתא' עם ה'רוח דלעילא'. וכשהגיע שמועה זו לשרה – נתאוותה גם כן לחיבור זה, וכשזכתה לכך נסתלקה מן העולם.

ובכדי לגלות עניין זה ולפרסמו בעולם, רצה אברהם לקברה דווקא במערת המכפלה, שלשון 'המכפלה' מרמז על החיבור בין 'רוח דלתתא' ל'רוח דלעילא' [כמבואר בזוה"ק, ועל פי זה מבאר שם שלא המערה ולא השדה נקראים 'מכפלה', אלא שניהם מקבלים הארה מהמכפלה'].

אמנם כדי לזכות לזה – היה צריך לגלות קדושת ארץ ישראל, ולכן הוצרך לקנות את המערה והשדה מעפרון, ודווקא בדמים כדי שיהיה לו כח להוציא הקדושה הזאת מהסטרא אחרא, וזה הטעם שפנה תחילה לבני חת, כי רק על ידם היה אפשר להוציא קדושת ארץ ישראל מהסטרא אחרא [ולכן נזכר עשרה פעמים 'חת' בפרשה], ועניין זה צריך ביאור רחב בפני עצמו ואכ"מ.

לאחר שפרשיות הקודמים סיפר הכתוב על חייו של אברהם אבינו [בפרשת לך לך – התחלת חייו וכניסתו לברית, ובפרשת וירא – עיקר תורף חייו], כעת בפרשה זו [פרשת חיי שרה] – מספר הכתוב על הסתלקותם של אברהם ושרה. ותחילת חייו של יצחק וזיווגו.

האריכות שיש בסיפור הסתלקות שרה וקבורתה – הוא חידוש היוצא מן הכלל, וכפי שמדגיש הזוה"ק (בפרשה זו) כמה פעמים. וגם כל המעשה עם מערת המכפלה – תמוה מאד, מפני מה ראה לנכון לבחור מקום זה לקבורה, ומפני מה התעקש בדווקא לקנות המקום בדמים ולא במתנה.

ומלבד עצם האריכות, יש כמה תמיהות בסדר הדברים ולשונוות הפסוקים: א. הלשון 'ויהיו חיי שרה' בשונה ממה שנכתב אצל אחרים 'ויחי אדם' ו'ויחי נח' (אור החיים). ב. הקדמת מספר שנות חייה לסיפור מיתתה. ג. 'יתור הלשון' 'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים' (זוה"ק, רש"י, ליקוטי הלכות). ד. חזרת הפסוק שוב 'שני חיי שרה' (רש"י, רמב"ן, אור החיים, קדושת לוי). ה. 'ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה' – נכתב בכ"ף קטנה, ומבואר בבעל הטורים שמיטט בכייה, וצ"ב. ו. הלשון 'מערת המכפלה' צריך ביאור, וכן שינוי הלשון שפעם כתוב 'מערת המכפלה' ופעם כתוב 'שדה המכפלה'.

כמו כן צריך להבין סמיכות פרשה זו לפרשת עקדת יצחק. וברש"י הביא (מדברי חז"ל) שעל ידי העקדה פרחה נשמתה, והוא פלא וכי זו תורה וזו שכרה.

אך העניין הוא שזאת היא הפעם הראשונה שהיה הסתלקות של 'צדיק'. וכמו ש'חיייהם' של אברהם ושרה היה חידוש שלא היה קודם לכן [כי הם היו הראשונים שהיו 'הודים'], כך גם הסתלקותם הוא חידוש [שהיא ההסתלקות הראשונה של 'הודי']. ולכן הכתוב מאריך בזה מאד לפרטי פרטים, ובזה מתבאר תורה שלמה בהגדרת 'חיייהם' של צדיקים ומהות ה'הסתלקות' וה'קבורה', וכפי שיתבאר.

ביאור פשט – רש"י ורמב"ן

בפרשה זו לא נמצא ביאור שלם בדרך הפשט לבד. כי בוודאי אי אפשר להבין על פי פשט הטעם שרצה אברהם אבינו דווקא במערת המכפלה, וגם קשה לבאר אריכות הפסוק בסיפור חיי שרה וכפילות הלשונויות.

ולכן גם רש"י והרמב"ן [מפרשי הפשט] השתמשו הרבה בדרך הדרש – הן בפסוק 'ויהיו חיי שרה', והן בעניין מערת המכפלה.

אמנם יש לבאר את המהלך הכללי של הפרשה בדרך הפשט, והעניין בקיצור הוא, שאחר העקדה נסתלקה שרה, ובאמת לא היה בקיצור ימים אלא זה היה זמנה, ולכן הקדים הפסוק לומר 'ויהיו חיי שרה' – היינו שלכתחילה ימי חייה היו מאה ועשרים ושבע שנה ולא יותר, אלא שהשטן ניסה לדמות כאילו 'מחמת' העקדה נסתלקה, אבל אינו כן. ולכן אברהם אבינו נמנע מלכנות הרבה (כמבואר ב'בעל הטורים') כדי שלא ייתן פתחון פה לזה.

עד כאן פשוט הדברים, אך שאר הלשונויות מוכרחים להתפרש בדרך דרש, כמו שהביא רש"י "בת מאה כבת עשרים לחטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי", וכן הלשון 'מערת המכפלה' מרמז על הזוגות הכפולות שנקברו שם (רש"י). או שכפל הקב"ה קומתו של אדם הראשון (רמב"ן) וזה הטעם שחשק דווקא במקום זה. [והאופן שנתגלה לאברהם היה על ידי עז שברח זמנה בה בקר אלו המערה הזאת, ושם גילה סוד המקום הזה (כמבואר במדרש והובא בדברי הרמב"ן)].

ולכן עשה תחבולות להשיג דווקא המקום הזה, ובכדי שלא יבין עפרון שיש לו בזה עניין מיוחד, דיבר תחילה עם בני חת, ורק לאחר מכן ביקש שידברו עם עפרון. ובכדי שלא יחזור בו לאחר מכן כשיבין גדולת המקום – התעקש לקנות המקום בכסף מלא (כל זה מבואר באור החיים).

הרחבת העניין – אור החיים

בדברי האור החיים הקדוש מרחיב העניין, ומבאר שהלשון 'ויהיו חיי שרה' הוא לשון צער, מחמת שנסתלקה על בשרת העקדה, אך הפסוק חוזר ומדגיש 'שני חיי שרה' שלא נחסר מימי חייה כלום [ובדרך אחר מבאר שאכן נחסר משנותיה, אך הקב"ה משלים שכרה על כל השנים האלו]. ואת הלשון 'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים' הוא מבאר שהיה חילוק בין המאה הראשונים שהיו בצער [מחמת חסרון הבנים, ושהיית ישמעאל בביתה], לבין עשרים ושבע שהיו בנחת.

פנימיות העניין – אור החיים וקדושת לוי

אמנם ממשך ומבאר פנימיות העניין, שהכתוב מספר בזה על מהות חיי הצדיקים והסתלקותם, וכמו כן מבואר בספר הקדוש 'קדושת לוי'.

ותוכן דבריהם הקדושים הוא, שהצדיקים בחייהם דבוקים ומקושרים להשם יתברך, ולכן נכתב 'ויהיו' שהוא לשון הו"ה, מחמת שכל 'חיי שרה' היו מקושרים ודבוקים בשם ה'. ולכן גם בעת הסתלקותה לא נחשב הדבר למיתה, כי הצדיקים גם במיתתם

עבודת היום || פנינים על סדר חנוכה והתפילה

אהבת ישראל

מעיקר עבודת האדם הוא לאהוב כל אחד מישראל כנפשו ולראות רק מעלות כל אחד מישראל ולא חסרונו ח"ו, וכבר אמרו חז"ל ואהבת לרעך כמוך זהו כלל גדול בתורה, ובאמת עיקר הקושי והנסיון בזה הוא מחמת עניין זה שאין האדם מסתכל בשכל ובפנימיות של כל דבר, רק המבט הוא מאוד חיצוני, אבל באמת איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בשכל של כל דבר, וכפי המבואר בתורה, וכשאדם הולך בדרך זו אזי בנקל להסתכל על מעלת האדם ולאהוב כל אחד מישראל באמת, גם אם יש חילוקי דעות וכיוצא ביו לבין חבריו.

כי באמת הרי יכולים לראות אפילו בגשמיות, שאם יש שני אוהבים באמת שיש דבר חזק המקשר ביניהם, כגון ידידות אמיצה של משך שנים רבות, או שום דבר שהוא, אזי ברוב המקרים אף אם יש חילוקי דעות וכיוצא באופן שבשני בני אדם אחים כיוצא בהם נעשה מחלוקת גדולה, אבל כאן שיש דבר המקשר ביניהם ויש אהבה אמיתית ביניהם, הרי הם מתעלמים מהנקודות האלו, ואע"פ שבאמת זה נקודות שישוללות להפריע, מ"מ אם יש אהבה אמיתית וחזקה, הרי היא הטפילה על הנקודות הקשות שביניהם, כי יש כח באדם להסתכל על העיקר ולהתעלם מהדברים העפלים.

וממילא יבין האדם שבאמת כך הוא בכל אחד ואחד מישראל, כי אם היה האדם מתבונן ומסתכל על יהודי כמו שהוא באמת, בעין השכל והפנימיות, היה רואה בכל יהודי את עוצם קדושתו ומעלתו בעצם זה שהוא מרע אברהם יצחק ויעקב ומאמין בהש"ת, וכש"כ במה שזוכה להתעטף בטלית ולהניח תפילין בכל יום, ולקרוא קר"ש ולשמור שבת ולחנך בניו לתלמוד תורה וכו' וכו', הרי אין לשער עוצם האהבה שצריכה להתעורר לכל יהודי ויהודי, אלא שהיצר הרע רוצה לעשות את האדם משוגע ממש כלשון רבינו בתורה זו, והוא גורם לאדם להסתכל על נקודות כ"כ חיצוניות ושוליות, עד שמגדירים לפעמים את כל האדם לפי דעתו בעניין פלוני או אלמוני, והרי זה שגוון ושוטו ממש כמוהו לכל בר דעת, כי באמת הדברים האלו כל כך שוליים ויש ל"כ הרבה נקודות עיקריות יותר במהות יש הישראלי ששם האדם היה מתבונן בהם היה נגמר כל המחלוקות בעולם, אלא שכך הוא הסדר שהחן והחשיבות האמיתי של איש הישראלי נפל, וקשה מאוד להסתכל בשכל אמיתי ופנימי על כל דבר, וממילא מתלבש הבעל דבר מאוד במצוות המחלוקת [וכמו שמאריך בזה מוהר"ת בהל"י יין נסך ה"ד שזה עיקר מה שהבעל דבר מתלבש עצמו במצוות], ועיקר הצעה לזה הוא לעסוק בתורה באמת וע"ז נעשה כלי לקבל את הארת השכל והפנימיות שבכל דבר, ואזי יכולים להסתכל על כל אחד מישראל במבט הרבה יותר גבוה, הרבה יותר מרומם, וממילא בנקל אפשר לקיים את המצוה של ואהבת לרעך כמוך שהוא כלל גדול בתורה.

ואמנם בוודאי שאחר שאנו בגלות ועשו שולט בעולם שזה מקשה מאוד להסתכל בפנימיות על כל דבר, וע"כ היצר הרע מתגבר כל כך להפוך את בני אדם למשוגעים ממש, וצריך עבודה על זה ואינו בא ממילא, אבל ע"כ כשיתחיל האדם להתבונן בדרכי הפנימיות והשכל שבכל דבר יהיה לו בנקל יותר להרגיש אהבה אמיתית לכל אחד מישראל, ולראות את הטוב ואת המעלות שבכל אחד ואחד, ולאט לאט יתפוך הדבר אצלו להרגל וטבע ויהיה הדבר אצלו הרבה יותר בנקל.

על הפרשה || פנינים על פרשת השבוע

מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים

והיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, מובא בזה"ק [פר' שלח דף קסח.]. ומובא בדברי מוהר"ת [בליקו"ה הל' ערלה ה"ה אות יז] שהפסוק הזה בא ללמדנו [מאן דאיהו רב, איהו זעיר, ומאן דאיהו זעיר, איהו רב], היינו מי שהוא מגדיל עצמו, הרי הוא באמת קטן, ומי שמקטין עצמו הוא הגדול באמת, וזה מרומם בפסוק זה שאמה שהוא מספר גדול, כתיב בו שנה לשון יחיד, ושבע שהוא מספר קטן כתיב בו שנים לשון רבים, יעו"ש בזה"ק ובדברי מוהר"ת שם עוד בזה.

ובאמת זהו עיקר היסוד של דרך ההסתכלות האמיתית בשכל של כל דבר המבואר בתורה וכפי שמאריך בזה מוהר"ת בהל' פקדון [ה"ד] כי השכל האמיתי הוא אור גדול וא"א לזכות אליו כי אם ע"י בחי' נ', והיינו שעושה עצמו כמי שאינו יודע, וע"ז הוא מכין כלי לקבל את הארת אור השכל, וכלשון מוהר"ת שם [באות ד] 'כי בקדושה זאת הבהינה יקרה מאד, הינו בחינת הבהמה, הינו לעשות עצמו כבהמה כאלו אין בו שום דעת כלל כמו שאמר דוד, ואני בער ולא אדע הבהמות הייתי עמך. וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה על פסוק כל אשר נתן ה' חכמה בהמה, שהיא חכמה גדולה לעשות עצמו כבהמה. כי על ידי זה עקר קבלת הדעת והשכל האמת, כי זהו בחינת צמצום המוח הנ"ל בחינת מלכות בחינת נ"ן הנ"ל שהוא בחינת מדה וצמצום, הינו שאי אפשר לקבל שום דעת ושכל אמיתי כי אם ששמים עצמו כבהמה כאלו אינו יודע

כלל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אין התורה מתקיימת אלא במי ששמים עצמו כאינו יודע ואז על ידי זה יקרא זוכה לקבל את השכל והמח בהדרגה ובמדה. וגם כשמתקבל איזה שכל ידעת צריך לידע בכל פעם שעדין אינו יודע כלל, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה כמה פעמים, ועל ידי זה זוכה לקבל מח ידעת חדש בכל פעם'.

ועו"ש שמאריך בזה שזה גופא החילוק שבין הסטרא אחרא לסטרא דקדושה, כי הסטרא אחרא שהוא בחי' עשו אינו חפץ בתבונה כי אם בהתגלות ליבו, ורוצה שיהיה לו כל התאוות, ואח"כ עוד רוצה להבין את השכל בכל דבר, וחושב שהוא יכול להבין הכל, וממילא מפרש כל דבר לפי טפשות שכלו וע"ז נופל מאוד מאוד, אבל יעקב שהוא בחי' איש הישראלי הוא בהיפך ממש, שמתרחק מאוד מכל התאוות וכו', ואע"כ מבין שבאמת אינו יודע כלום, ועל כן הוא מאמין שיש פנימיות ושכל בכל דבר, ודייקא ע"ז הוא זוכה בסוף להשיג באמת את השכל והפנימיות שבכל דבר, כי האמונה הוא עיקר הכלי להשגת השכל [וכמובא בליקו"מ סי' צא], ועל כן דייקא ע"י מה שיוודע שאינו יודע, ע"ז זוכה להשיג את השכל האמיתי והפנימיות שבכל דבר.

וזהו עניין הנ"ל המבואר בזה שמי שמגדיל עצמו וחושב שיוודע הכל, ע"ז הוא קטן ואינו משיג כלום, ואדרבא הוא נופל לבסוף לכל התאוות כי קשה לו להתגבר מול מה שרואה בעיניו חיצוניות, אבל מי שמקטין עצמו ויודע שאינו יודע כלום, הוא גדול באמת, והוא זוכה להינצל מכל הנסיונות והתאוות כי יודע שיש בזה שכל ופנימיות שאינו מבין, ואינו הולך רק אחר החיצוניות, וע"ז זוכה בסוף ג"כ להשגת השכל באמת.

בת ק' כבת כ' ובת כ' כבת ז'

ועו"ש בדברי מוהר"ת שזה בחי' מה שאמרו חז"ל בן ק' כבת כ' ובת כ' כבת ז', כי שרה היתה מקטנת עצמה, וגם כשהיתה בת ק' היתה מקטנת עצמה כבת כ' וכן בת כ' כבת ז', כי שרה היא בחי' מלכות כמו שאמרו חז"ל [בברכות יג ע"א] שהוא על שם שהיא שרה על כל העולם כולו, אבל עיקר בחי' המלכות דקדושה הוא דייקא ע"י שמקטין עצמו, יעו"ש עוד בדברי מוהר"ת מה שמבאר בזה, ועפ"ז מתוק מאוד מה שמסיים שני חיי שרה, היינו כולם שוים לטובה, כי דייקא ע"י זה זכתה לחיות, בחי' חית, שהוא בחי' השגת השכל והדעת שהוא עיקר החיות, וזהו שני חיי שרה, כי דייקא ע"י שהיתה מקטנת עצמה זכתה לחיים אמיתיים [עפ"י יסוד דברי מוהר"ת שם].

עפרון ואברהם

ואולי יתבאר היטב עפ"י זה כל העניין עם עפרון, כי עפרון לא זכה להסתכל בשכל והפנימיות וע"כ לא זכה לראות את האור שיש במערת המכפלה, וכל חמדתו היה לממון שיקבל מאברהם, אבל אברהם היה מסתכל בשכל של כל דבר וע"ז זכה לראות את האור של מערת המכפלה ששם הוא הפתח והשער לגן עדן.

תיקון הקבורה

וימתק מאוד מה שכל זה היה דייקא בעת קבורת שרה, כי שרה היא בחי' מלכות וכו"ל, ועיקר תיקון בחי' המלכות הוא בעת הקבורה שאז מניחים את הגוף בעפר שהוא בחי' מלכות כידוע [כי אש רוח מים עפר הם כנגד בחי' ד' אותיות הו"ה], ועפר הוא כנגד ה' אחרונה שהיא בחי' מלכות], וע"ז יכול הגוף לקבל את הארת הנשמה כראוי עד שיזכה ע"ז לתיקון ולעמוד בתחיית המתים בגוף נקי ומזוקן.

קרית ארבע ובני חת

וע"כ עיקר תיקון הקבורה הוא בחי' חיבור הח' והנ' שהוא בחי' מלכות, וימתק מאוד בזה מה שמבואר בפרשה ששרה מתה ב"קרית ארבע", ואברהם רצה לקנות את המערה מאת "בני חת", וכל הפרשה סובבת והולכת סביב בני חת, כי המלכות קודם שממשיכים לתורה את אור החכמה, אור הח', היא בבחי' ד', בחי' דלה וענייה, [כמובא הרבה בדברי מוהר"ת, ויעו" ליקו"מ סי' מט ועוד], וזהו ותמת שרה בקרית ארבע, ארבע דייקא, בחי' ד' שהוא בחי' המלכות, וכדי לתקן זאת היה צריך להמשיך בחי' חית, וזה ע"י קבורה בכלל, ובפרט במערת המכפלה שהוא שער גן עדן כמובא, ששם עיקר הארת השגת החכמה, וע"כ השתדל אברהם מאוד לקנות את המערה מאת בני חת, חת דייקא, בחי' חית, שהוא בחי' תיקון חיבור הח' ונ' הנ"ל [כי כשהמלכות מקבלת מהח' היא בבחי' נ'], וע"ז נעשה התיקון בשלימות, והוא נפלא מאוד להתבונן.

שליחות אליעזר ומסירת נפשו

זהו ג"כ כל המשך הפרשה בעניין אליעזר שמסר נפשו לעשות שליחותו של אברהם, ואע"פ שהי לו בזה נסיון גדול מאוד כי רצה את יצחק לבתו כמובא, ואברהם אמר לו אין ארור מתדבק בברך, ובאמת בוודאי היה בזה נסיון גדול, אבל הוא עמד בזה, וזה ע"י שהסתכל בשכל של כל דבר וידע בוודאי יש בזה פנימיות וסוד, וידע את האמת שלא שווה לו לעזוב את אברהם בשביל תאוות ליבו, שזה בחי' הכסיל שאינו חפץ בתבונה רק בהתגלות ליבו, וע"ז זכה להיפך לברוך כמובא בחז"ל, כי זכה להידיבק באברהם, וע"ז זכה לברכה [שהוא בחי' בכורה, כי ברכה ובכורה הם בחי' אחת כמובא, וזה עיקר בחי' החכמה והשכל וכמובא בפנים].

ליקוטי מוהר"ן – זה מדרב אלי!! זה לא סלוגן זה דרך זויים!!

קו 'המקורבים' - זינכי הישיבות בני התורה
המקורבים לאורו של רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב זיע"א
077-31-40-331

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת הגליון הנפלא 'הקבצו'.
שלוחה: 3	לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשאת הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - חבורת תמימי דרך'. 4 - למענה ויעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 4 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהר"א"ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בוה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חבורות ברחבי הארץ. 2 - להשאת הודעה לביקוש שיעור או חבורתא.
שלוחה: 8	1 - קוי תוכן נוספים (מרכזיית: ברסלב \ פנימיות התורה \ האמונה). 2 - שירי ברסלב. 3-4 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות.

זכורות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה חבורת חניכי הישיבות ב"ב	יום שני בשעה: 7:40 בערב	0548487317
בני ברק קריית הרצון	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קריית הרצון	שיעור התחזקות	שיעור התחזקות	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387
קריית ספר	בית מדרש 'נצח ישראל'	תפילות \ שיעורים \ מלווה מלכה ועוד	רח' מסילת יוסף 34 (מאחורי 'בר כל')	
קריית ספר	בית מדרש 'נצח ישראל'	שיעור מהרה"ח ר' אשר זעליג מרגליות	בימי שלישי פעם בשבועיים	רח' מסילת יוסף 34 (מאחורי 'בר כל')

ליצירת קשר, לתרומות, להצנחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72
 או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM
 * * *

ניתן לתרום \ להזמין את הגליון עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הליל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושחיה מיועדת לעלון זה) תזכרו למצוות!
 * * *

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב **בציורף שם מלא ומיקום עיר** (אפשר יש וכתובת בדויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

אם ברצונך לדעת בפירוט את תולדות חייו וקורותיו של מוהר"ן מומלץ לך לעבור על הספרים שכתב תלמידו מוהר"ת ובהם פירט את קורות חייו, והם: שבחי הר"ן וחייו מוהר"ן, וכן ישנם עוד פרטים בספר שיחות הר"ן וביומן שכתב מוהר"ת על תולדות חייו הנקרא ימי מוהר"ת, ובספר כוכבי אור שכתב רבי אברהם ברבי נחמן על פי מה שקיבל מאביו רבי נחמן מטולטשין תלמידו של מוהר"ת.

אגב, דבר מענין הוא שאין לנו הרבה מגדולי ישראל שזכינו לתייעוד כה מפורט ומדוייק אודותיהם כמו שיש לנו על מוהר"ן, שכן תלמידו הנאמן מוהר"ת דאג להעלות על הכתב כל מה שהיה ידוע לו מקורות חייו של רבו, מאחר שראה בכל מעשיו ודיבוריו ענינים חשובים מאוד שנוחשו לתועלת הדורות הבאים, וכך נשאר לנו תיעוד עשיר ומרתק על תולדות חייו של מוהר"ן.

ומה שבעיקר חשוב הוא שהדברים אמינים לחלוטין, מוהר"ת היה איש האמת במלוא מובן המלה, שמסר את כל חייו וכבודו למען האמת שהאמין בה, רחוק כרחוק מזרח ממערב מסילוף עובדות, דמיונות והזיות, שמצויים בסיפורי צדיקים אחרים שסופרו מכלי שלישי ורביעי, וגם הצטיין בזריזות ובדייקנות מופלאה, וכל מה שכתב הוא ממה שראה בעצמו או שמע מרבו או שמע מאנשים מהימנים שראו בעצמם, כך שניתן בהחלט לסמוך על כל מה שמסר לנו שהדברים התרחשו במציאות כפי שהוא מתאר. דייקנותו של מוהר"ת במסירת הדברים היא כה גדולה, עד שהוא טורח לפעמים למען הדיק לציין גם פרטים שנראים שוליים, וכמו כן כאשר הוא מוסיף פרשנויות משלו לדברי רבו הוא מציין זאת על ידי סוגריים כדי שהקורא יוכל להבחין בין דברי הרב לדברי התלמיד ולא יערב ביניהם. כמו כן, גם מעשים ואמירות שהיו תמוהים בעיניו ולא מצא להם פשר, הוא לא 'צינזר' והעלים אלא כתב את הדברים כמות שהם והוסיף עליהם את תמיחתו.

כמובן שבלתי אפשרי להביא כאן את כל תוכן הספרים שהזכרתי בפניך, ואסתפק בציון נקודות וראשי פרקים בתולדות חייו של מוהר"ן שיש בהם כדי ללמוד מהם בקווים כלליים על אישיותו המופלאה והמזהירה.

ימי ילדותו ונערותו

מוהר"ן נולד בעיירה מעזיבז שבאוקראינה בראש חודש ניסן שנת תקל"ב¹, ונסתלק בעיר אומן ב"ח תשרי ד' דסוכות תקע"א, כך שכל חייו היו קצרים ביותר, כשלושים ושמונה וחצי שנה בלבד².

אביו הוא רבי שמחה, בנו של רבי נחמן מהורדנקה שהיה תלמיד קרוב של הבעל שם טוב, ואמו היא מרת פייגה, בתה של מרת אדל בת הבעל שם טוב. כך שמוהר"ן הוא ינינו של הבעל שם טוב מצד אמו וגם קשור בקשר רוחני לבעל שם טוב מצד אביו.

ימי ילדותו עד שנעשה בר מצוה עברו עליו בעיירה מעזיבז, שם גדל בבית שבו התגורר הבעל שם טוב ז"ל, שעבר לאחר פטירת הבעל שם טוב לרשות בתו אדל, ובה התגוררה בתה פייגה שמתחתה.

כבר בימי ילדותו התחיל בעבודותיו הקדושות, ועלה בדעתו לנהיג בהנהגות של פרישות ורצה לשבר את תאות האכילה, ובהיותו ילד בן שש היה בולע כל מה שאכל כדי שלא ירגיש שום טעם באכילתו, עד שמחמת כן עלתה נפיחות בצוארו³. עוד מסופר על הנהגתו בהיותו בן שש, שהיה נוהג לרוץ פעמים רבות לקברו של זקנו הבעל שם טוב הקדוש להתפלל שם ולבקש מעמו שישתדל בשבילו שיזכה להתקרב לעבודת ה' יתברך, והיה הולך לשם בילילה, ולאחר מכן היה הולך לטבול במקוה שעמד מתוך למרחץ והיה קר ביותר, כדי לסגף את עצמו, ואת כל זה עשה בהסתר ובצנעה ואף אחד לא ידע מזה⁴.

עוד מסופר על גודל טהרת נפשו והשתוקקותו לעבודת ה' מילדותו בעת שהיה בערך בן שש, שבהיותו ילד קטן רצה להיות ירא שמים, והיה חפץ לקבל שבת בקדושה גדולה כראוי, והלך למרחץ וטבל בזריזות סמוך אחר חצות מיד. ויצא מהטבילה ובא לביתו והכניס בגדי שבת, ונכנס לבית המדרש והלך אנה ואנה, ורצה להמשיך עליו קדושת שבת ונשמח יתרה. והיה חפץ לראות איזה דבר, אך לא ראה כלל. והיה מתגעגע מאד לראות. ובתוך זה התחילו להיכנס לבית המדרש, ובא איזה איש חשוב ועמד על השטענדיר [עמוד] שלו והתחיל לומר שיר השירים, והלך הוא זכרונו לברכה והכניס ראשו למטה בתוך השטענדיר. ומחמת שהיה עדיין ילד קטן לא הקפידו עליו. והוא היה מונח שם והתחיל לבכות, ובכה מאד בדמעות שליש כמה שעות עד הערב, עד שענינו העלו נפיחות. ואחר כך פתח את עיניו ונדמה לו כאילו הוא רואה איזה אדם מחמת שכבר נדלקו הנרות. ועיניו היו סתומים כל כך בבכיה, ואז נתקרר דעתו קצת⁵.

יחד עם זה, כל ימי ילדותו היה עושה הרבה מעשי נערות, כשחוק וקפיצות וטוילים, והיה רגיל בזה מאד⁶.

¹ ראה חיי מוהר"ן אות קד וכוכבי אור חכמה ובינה אות לה. ובחלק שיחות וסיפורים אות מב כתב ששמע מאביו ששמע ממוהר"ת שמכון יותר שנוול בשנת תקל"א.
² מענין לציין שהאריז"ל נפטר גם הוא בגיל שלשים ושמונה בלבד, רצ"ד-של"ב.
³ שבחי הר"ן אות א. מוהר"ת מציין שם כי שמע שמספרים הנהגה זו על צדיק גדול מאוד מאוד שהיה בולע אכילתו בלי לעיסה ומחזיקים אותה לדבר גדול, אולם מוהר"ן ז"ל קיים הנהגה זו בהיותו בן שש שנים בלבד. ומקובל שכונותו כאן לגר"א ז"ל שבהיותו בן י"ג היה אוכל מעט מאוד וגם את אותו מעט היה בולע, כפי שמספר בנו רבי אברהם ז"ל בהקדמתו לביאור הגר"א על השו"ע.
⁴ שבחי הר"ן אות יט שמעע מאחד ששמע זאת ממוהר"ן עצמו.
⁵ חיי מוהר"ן אות רלא, מאחד ששמע זאת ממוהר"ן עצמו.
⁶ שיחות הר"ן אות ב.

